

Tradice Otců

Z kázání bl. opata Guerrica z Igny

Maria porodila jediného syna: jako je na nebi jednorozeným synem Otcovým, tak i na zemi je jednorozeným synem matčiným. A tato jedinečná panenská matka, jež se může honosit tím, že porodila jednorozeného Syna nebeského Otce, objímá tohoto svého Jednorozeného ve všech jeho údech. Neváhá se nechat nazývat matkou všech, ve kterých poznává byť nedokonalou podobu svého Krista.

Pramáti Eva, spíš macecha než mat-

ka, vydala své syny a dcery smrti dřív, než jim dala spatřit světlo světa. Byla sice nazvána *matkou všech živých*, spíše však se stala usmrtitelkou živých nebo rodičkou umírajících, neboť její rození není nic jiného než rozplozování k smrti. A tak, protože Eva nebyla s to ukázat pravý smysl svého jména, naplnila jeho tajemství svým životem Maria: ona sama se stala matkou všech, kdo se znovu rodí k životu, stejně jako Církev, jež jimž je Maria obrazem a vzorem. Jestli-

že je vskutku matkou Života, skrze nějž mají život všichni lidé — neboť sama jej porodila — zajisté také dala určitým způsobem nový život všem, kteří měli z Krista žít.

A tak se na základě tohoto tajemství poznává blahoslavená Kristova matka jako matka všech křesťanů a také se jako jejich matka osvědčuje svou péčí a láskyplnou přízní. Nikdy se nezavrzuje vůči svým dětem, jako by nebyly její vlastní. Ačkoli jen jednou nosila pod srdcem plod, nikdy se nestala neplodnou, nikdy nepřestala vydávat plody lásky.

Před Tureckem

O řezenské přednášce papeže Benedikta XVI. toho bylo napsáno a řečeno již mnoho. Nebudu psát o tom, jestli je dobře, že Svatý otec řekl, co řekl a citoval to, co citoval, a jestli to řekl a citoval dobře.

Spíš si v těchto dnech, kdy se papež ne za zarputilosti, ale z odvahy pramenící v přesvědčení o Boží vůli pro tento svět, chystá na cestu do Turecka, kde to bublá rozporuplnými reakcemi již nyní, kladu otázku: Jak se cítí? Jak je Otcí, který musí unést pohled na násilí spojené s jeho slovy, když musí čelit různým spekulacím a když vidí, že se svět skutečně rozděluje tak, že dělení jde až k nehlubšímu jádru země? Jak je člověku s velkým srdcem? Osobě, která nejenže cítí, ale taky objektivně má obrovskou zodpovědnost?

To, co pobouřilo muslimy, mělo zaznít a domnívám se, že svou sílu dostal apel na staronový problém proto, že zazněl z úst papeže. Ale kdo jiný, kdo na prvním místě by měl dát lidem zprávu o tom, že si nemůžeme vzít Boha do ruky jako zbraň a všedovolující záštitu, ale že je to právě Bůh, který trpí (spolu se světem) násilí sám na sobě, a dokonce prostý jakýchkoliv politických ambicí zprostředkovává pokoj a radost? Svatý otec otevřel poctivý, jednoznačný, přehledný a veskrze pravdivý dialog tím, že pojmenoval velký problém isla-

Foto: Reuters

mizace Evropy, resp. její formy. Reakce na slova projevu (zaměřeného na vztah víry a rozumu) musí papeže bolet. Přesto se v následných prohlášeních objevuje jedno a totéž: *Vážím si vás, vyznavači islámu a mám vás rád. Zkuste pochopit pravý význam mých slov. Absolutně potřebujeme autentický dialog.*

Bolest Svatého otce pramenící z neochoty lidí ho pochopit mu můžeme pomoci nést. Většinou sami máme zkušenost bolesti z nedorozumění, která u lidí nenajde zastání a do jisté míry se stává nesdělitelnou. V mnoha případech zůstává něco, co neumíme vyslovit. Něco, co naše srdce zaplavilo a co v něm dlouho, ne-li napořád, zůstane.

Svatý otec v těchto týdnech jistě trpí

bolestí světa, kterou nelze vyslovit a nepochybně vidí — vidí do budoucna od sud, z naší přítomnosti. A tak ví, že to, co řekl, bylo potřeba, a že tnout do živého sice bolí, ale má-li vytéci hnis, musí se bolavé místo rozříznout. Ale stejně se ptám: Jak se *dnes* cítí Otec, který ví, že má být apoštolem a nástrojem míru mezi lidmi? Když důvěřuje Bohu, pak se určitě cítí dobře.

Jenže určitě k tomu taky potřebuje naši podporu, naši modlitbu a obět, naše pochopení. Zvláště teď, *před Tureckem*.

Zdeňka Rybová

Se svolením autorky převzato z internetového serveru „Skleněný kostel“ (<http://sklenenykostel.net>).

ZPRÁVY

Papež varuje teology, aby se nepodbíželi

6. října sloužil papež ve vatikánském Apoštolském paláci mši svatou pro členy Mezinárodní teologické komise. V promluvě řekl, že sklání-li se teolog před módními názory, prostituje se.

„Mluvit tak, aby nám tleskali, říkat to, co lidé chtějí slyšet, sklánět se před diktátem obecného mínění, to je prostitute slova i duše,“ řekl papež s odkazem na 1. list Petřův.

„Teolog potřebuje určitou cudnost, díky níž se nepodrobuje takovýmto standardům, neusiluje o potlesk, ale o poslušnost vůči pravdě,“ pokračoval. „A jsem přesvědčen, že toto je fundamentální ctnost teologa: kázeň, tvrdá kázeň poslušnosti pravdě, jež nás činí spolupracovníky pravdy, ústy pravdy, abychom se nepřizpůsobovali dnešní řeči slov, ale abychom byli skutečně očištěni a cud-

ní skrze tuto poslušnost pravdy, tak aby v nás mluvila pravda.“

Papež připomněl, že podle svatého Tomáše Bůh není objektem, ale subjektem teologie: „Ten, kdo v teologii promlouvá, je Bůh sám: a naše řeč i myšlení slouží jen k tomu, aby byl slyšen, aby slovo Boží našlo prostor v tomto světě.“

Teolog dosáhne očištění „v tichu a kontemplaci“. Cílem je, aby „Bůh byl stále přítomen v naší duši a transformoval celé naše bytí“.

Ale krásným povoláním teologa je hovořit, uzavřel papež. „To je jeho poslání: v užvaněnosti naší doby, v inflaci slov předkládat ta podstatná slova. Ve slovech se zpřítomňuje Slovo, Slovo, jež vychází z Boha, Slovo, které je Bůh.“

Zenit

Je-li Bůh mužského rodu, muži bijí manželky

Anglikánská církev vydala směrnice, podle nichž věřící nemají o Bohu mluvit v mužském rodě, protože to podněcuje násilí vůči ženám. Sděluje to agentura *LifeSite News* s odvoláním na *Daily Mail* ze 4. října. Mluví-li se o Bohu jako o Otci a Pánu, jde o zkreslení křesťanské víry, říká dokument s názvem „Reagovat na domácí násilí. Směrnice pro pastorační odpovědnost“, podepsaný Dr. Rowanem Williamsem, arcibiskupem z Canterbury.

Ženám škodí i křesťanská spiritualita sebezapření, protože odrazuje oběti domácího násilí od hledání pomoci. Tyto ženy se dokonce mohou domnívat, že je-

jich utrpení má výkupnou hodnotu.

Anglikánský klérus má napříště při bohoslužbách používat genderově neutrální výrazivo.

Daily Mail přináší také rozhořčené reakce duchovních, kteří soudí, že je to naopak právě tento dokument, který hrubě zkresluje křesťanské učení o sebezápору a oběti.

Simon Calvert z „Křesťanského institutu“ (evangelikální think-tank) prohlásil: „Oni snad vážně navrhuji, abychom odhodili staletí židovsko-křesťanského učení kvůli nějaké nedopečené feministické teorii!“

LifeSite News

Mučednická církev v Iráku

9. října byl v Iráku unesen P. Paulos Eskandar, syrsko-pravoslavný duchovní. Po dvou dnech bylo nalezeno jeho bezhlavé tělo. Tělesné ostatky P. Eskandara byly 12. října pohřbeny v Mosúlu. Podle agentury *AINA*, kterou cituje agentura *Asia News*, vraždu spáchala zatím neznámá islámská skupina.

AINA také uveřejnila dopis od iráckého kněze, který uprchl do Švédska a popisuje teroristickou kampaň proti křesťanům v Iráku. P. Adris Hanna varuje, že křesťané v Mosúlu a Bagdadu jsou zastrahováni. Několik kněží bylo uneseno, dívky jsou znásilňovány a vražděny: v křesťanské čtvrti Albasra byl před několika dny ukřižován

čtrnáctiletý chlapec. Píše i o skupině řeholnic, které byly brutálně napadeny cestou z Bagdádu do jordánského Ammánu.

P. Hanna prosí: „Musíme něco udělat, aby se ten masakr zastavil!“ Arcibiskup Kirkúku Mons. Louis Sako, řekl agentuře *Asia News*, že situace křesťanů v Iráku se stále více komplikuje.

Emigrace křesťanů začala už za iránsko-irácké války a pokračovala během embargo. Křesťané se radovali z pádu Sadáma Husejny a očekávali, že v zemi nastane vláda zákona. To se nesplnilo, říká arcibiskup. Přesto nabádá křesťany, aby neodcházel a pomohli zachránit Irák svou službou.

Asia News

Fatimské hnutí putovalo do Fatimy

Královéhradecký emeritní arcibiskup Mons. Karel Otčenášek s generálním sekretářem České biskupské konference Mons. Ladislavem Hučko a biskupem Mons. Janem Eugenem Kočišem za církve řeckokatolickou odletěli bezprostředně po národní svatováclavské pouti do Lisabonu a odtud do mezinárodního centra Světového apoštolátu Fatimy v *Domus Pacis*, aby zde doprovázeli čtyřdenní společnou pouť 150 Čechů a Ukrajinců v portugalské Fatimě, kde nyní vrcholí přípravy na rok 2007, 90. výročí zjevení a slavnostní posvěcení baziliky Nejsvětější Trojice.

Při společném mezinárodním bohoslužbě ocenil biskup Antonio Marto životní svědectví arcibiskupa Karla, vězně komunistického režimu, a společně s celou tribunou, zástupci církve i poutníky z celého světa jemu i naší zemi vyjádřili uznání velkým potleskem. Životní idea „Univerzálního spřátelování“, kterou zpracoval arcibiskup Otčenášek byla v letošním roce také oceněna Svatým Stolicem. Jak vyjádřil manažer *Domus Pacis*, Carlos Saraiva, je to poprvé od zahájení jeho služby, co biskup Antonio takto přijal poutníky ze zahraničí ve Fatimě.

Fatimské hnutí

Vietnam: „Vězení je pro kněze posláním“

Na Vatikánském rozhlasu promluvil P. Joseph Nguyen Kong Doan, který strávil 12 let ve vězení jako kontrarevolucionář. Narodil se ve Vietnamu a byl vysvěcen jako jezuita v roce 1970. Po studiích v Římě byl poslán do Vietnamu. Krátce poté padl Saigon a komunisté se ujali moci. Brzy po té byl P. Doan odsouzen na 15 let. „Nikdy jsem ten rozsudek nepovažoval za tragédii,“ řekl. „Pro mne to bylo posláním“.

Byl neoficiálním kaplanem ve vězení, kam kněží neměli přístup. Přítomnost kněze vnímali vězni s úctou, i nekřesťané. Mše svatě se sloužily tajně. Dnes se situace lepší, v zemi je už sedm seminářů plných mladých lidí. Církvi se začíná dařit vést dialog se státem. P. Doan citoval svatého Petra, podle něhož „musíme být vždy připraveni vydat počet ze své naděje“.

Vietnam má 80 milionů obyvatel, z nichž 80 % nepraktikuje žádné náboženství. Katolíků je něco přes 6 milionů a 80–90 % z nich je aktivních.

Zenit

ZPRÁVY

USA: Teologie patří k základu univerzitního vzdělání

Harvardská univerzita ustavila komisi pro reformu obecného základu, která má formulovat filosofii povinného základu výuky na této elitní univerzitě, jež patří k nejstarším v USA. Ve své předběžné zprávě konstatovala komise, že jedním z ústředních témat univerzitního vzdělání je vztah víry a rozumu. „Náboženství je skutečností života ve 21. století,“ říká se v zprávě.

Naprostá většina studentů příležitostně nebo často diskutuje o náboženských otázkách. Na univerzitě — často poprvé — řeší otázku vztahu mezi svou vírou a praxí na jedné straně, a vírou a praxí jiných studentů na straně druhé, a posléze vztahu víry obecně k sekulárnímu a intelektuálně-akademickému světu.

Navíc má náboženství politický rozměr, vnitřní i mezinárodní. Politici začínají chápat, že úspěch v mezinárod-

ních záležitostech závisí na pochopení úlohy náboženství v konkrétních společnostech. S náboženstvím se absolventi univerzity budou setkávat jak během studia, tak v profesionálním životě. Proto komise žádá, aby kurs „Vztah rozumu a víry“ byl pro všechny studenty povinný. Obsah tohoto kursu může být různý: může se soustředit na vztah politiky a náboženství, přírodních věd a náboženství, kultury a náboženství, epistemologie a náboženské víry atd. Nejde přitom o to, vštípit studentům konkrétní náboženské stanovisko, ale pomoci jim pochopit vztah mezi náboženskými a sekulárními institucemi, myšlenkami a formami praxe. Studenti se také musejí naučit přesněji chápat svou vlastní víru a hodnoty. To jim mj. pomůže stát se informovanějšími a inteligentnějšími občany.

Harvard University

BBC jako Radio Jerevan

V českém tisku se objevily zprávy o pořadu BBC, v němž se tvrdí, že vatikánský dokument *Crimen sollicitationis* z roku 1962 stanoví, že sexuální přestupky kněží mají být projednávány v naprosté tajnosti. Odpovědnost za tento dokument přičítá BBC Benediktu XVI., který tehdy měl údajně být prefektem kongregace pro nauku víry.

Jak z dokumentu vyplývá, nebyl v době jeho vzniku prefektem Kongregace pro nauku víry (jež se tehdy jmenovala Svaté oficiem) Josef Ratzinger, ale kardinál Alfredo Ottaviani.

Dokument stanoví kanonickou proceduru v případě, že kněz chce využít zpovědi k tomu, aby získal penitenta pro sexuální aktivitu. Jde výlučně o případy, k nimž dojde v kontextu zpovědi. A jelikož je zpověď chráněna absolutním tajemstvím, musí i projednávání deliktu probíhat v utajení. Chráněn je tím kajcník, nikoli zpovědník. Svědky jsou totiž jen oni dva.

Pokud zneužití zpovědi skutečně vy-

ústí do sexuální aktivity, jde o jiný delikt, který nepodléhá utajení, protože tato aktivita pochopitelně není součástí zpovědi.

Dokument uvádí, že kněz, který skutečně ve zpovědi sváděl kajcníka k sexuální aktivitě, musí být suspendován a zbaven všech kněžských privilegií. To platí vždycky, ať se zločin týkal dětí nebo dospělých.

V oddílu 18 dokument stanoví, že každý katolík má absolutní povinnost vznést kanonické obvinění proti knězi, který se ho/ji snažil ve zpovědi svést k sexu. Katolík, který to neohlásí, je exkomunikován: to platí i v případě, že se kněz už ze svého zločinu vyzpovídal.

Biskupové Anglie a Walesu vydali několik prohlášení, v nichž obviňují BBC z protikatolické podjatosti: arcibiskup Vincent Nichols z Birminghamu prohlásil: „BBC jako veřejnoprávní stanice by se měla stydět za takovýto standard žurnalistu.“

CWN, CBS, Zenit

Prohlášení biskupů českých a moravských diecézí k projevu Benedikta XVI. v Řezně

Hradec Králové: My, biskupové českých a moravských diecézí, vyjadřujeme podporu papeži Benediktu XVI. při jeho postojích v otázkách neslučitelnosti víry a násilí, které prezentoval mimo jiné při své přednášce na univerzitě v Řezně. Odmítáme postoje všech, kdo opětovně rozdmýchávají nepochopení papežových slov a vytváří tak spory, hrozby a další pohnutky vedoucí k násilí.

Připojujeme se k prohlášení Apoštolského stolce, který opakovaně potvrzuje, že papež Benedikt XVI. chce „přestovat postoj respektu a dialogu s ostatními náboženstvími a kulturami, samozřejmě také s islámem“. Papež radikálně odmítá nábožensky motivované násilí. V jeho přednášce zaznívá i varování západní kultuře, aby se vystříhala „opovržení Bohem a cynismu, který má za to, že zesměšňování posvátna může být projevem svobody“.

Vždyť sám Svatý otec ve své encyklice *Deus caritas est* napsal, že křesťanství je založeno na lásce ke všem lidem různých náboženství.

Také my, biskupové České biskupské konference, vyzýváme k vzájemnému dialogu a respektu mezi kulturami a náboženstvími, který vnímáme jako velmi potřebný nejen v současnosti, ale také pro budoucnost.

V Hradci Králové 11. 10. 2006

Laos: Kněz a katecheta mají být kanonizováni

V dubnu 1960 zavraždilo Pathet Lao, komunistické hnutí, P. Maria Borzagu a katechetu Thoje Xyooje Paola. Oba byli velmi mladí. Letos, na svátek Panny Marie Růžencové, byl s oběma zahájen kanonizační proces v Tridentu.

P. Borzaga se narodil v Tridentu roku 1932. Ve dvaceti letech vstoupil k Oblátům Neposkvrněné Panny Marie. V roce 1957 se vypravil jako misionář do Laosu. Sloužil horalské komunitě Hmong a osudného dne se vypravil do jejich vesnice Pha Xoua.

Katecheta Thoj Xyooj Paolo patřil ke kmeni Lao. Narodil se roku 1941 a byl pokřtěn otcí Obláty. Poslední léta před smrtí úzce spolupracoval s P. Borzagou.

Asia News

Půst pro školy a farnosti v Kongu

Britská katolická charita CAFOD pořádala i letos tradiční „postní den“ 6. října, kdy si tisíce lidí odřeknou oběd a přispějí katolickým školám a farnostem v Kongu. Pomůže se tak oblastem, poničeným občanskou válkou, jež přinesla

hlad a nouzi. Cílem je nejen pomoci lidem hmotně, ale podnítit je ke spolupráci přes hranice etnických skupin. Loni se vybralo 1,78 milionů euro a o rok dříve 1,7 milionů euro.

SIR

ZPRÁVY

Jedná se o zfilmování „Rad zkušeného ďábla“

Oblíbená kniha C. S. Lewise *Rady zkušeného ďábla* má být zfilmována.

Sděluje to agentura KATH.NET s odvoláním na server *Narniaweb*.

Na přípravách pracuje producent Ralph Winter a Randall Wallace, který napsal scénář pro *Statečné srdce*.

Rady zkušeného ďábla vyšly v roce 1942. Kniha popisuje korespondenci pekelného státního tajemníka s jeho nezkušeným synovcem, který má přivést mladého anglického gentlemana na špatnou

cestu. V 31 dopisech vysvětluje zkušený ďábel méně zkušenému ďáblu povahu lidské přirozenosti a umění ďábelských svodů.

C. S. Lewis, klasický filolog a filosof, se narodil roku 1898 v Severním Irsku. Působil jako literární vědec.

Na cambridgeské univerzitě vedl katedru anglické literatury středověku a renesance. Kromě toho vydal řadu knih a apologetických spisů.

KATH.NET

Náboženství nemůže být důvodem k nenávisti

Při setkání s členy židovské Antidifamační ligy prosil papež Boha, aby požehnal každé snaze vymýtit ze světa „zneužití náboženství jako omluvy pro nenávist a násilí“.

Papež žádá, aby se náboženští, političtí, akademičtí i ekonomičtí činitelé vážně snažili zlepšit kvalitu dialogu mezi národy a kulturami. To si vyžaduje vzájemné porozumění a společné přesvědčení, že je třeba budovat společnost na spravedlnosti a míru.

Židé, křesťané a muslimové mají mnoho společných názorů a mohou i musejí spolupracovat v řadě humanitárních i společenských oblastí, řekl papež.

Benedikt XVI. připomněl deklaraci 2. Vatikánského koncilu *Nostra aetate*, jež odmítá nenávist a perzekuci vůči Židům, požaduje překonat konflikty mi-

nulosti a vytvořit nová pouta přátelství a spolupráce. Řekl, že od vydání této deklarace byla učiněna řada kroků vpřed a vyjádřil naději, že upřímný dialog bude pokračovat.

Antidifamační liga je sdružení založené v USA roku 1913, jež čelí antisemitismu a netoleranci.

V březnu letošního roku vznesl katolický publicista Vittorio Messori návrh, aby v katolickém prostoru byla zřízena organizace podobná této Lize. Jako důvod uvedl pomluvy a dezinformace, které se o Církvi každodenně šíří.

Podotkl, že většina katolíků ztratila historické povědomí, nikdo se nena-máhá, aby proti těmto jevům vystoupil a snažil se uvést věci na pravou míru.

Zenit, RC

Nový elán pro Evropu

Od 9. do 11. října se ve francouzském Clermont-Ferrandu konal seminář episkopátu EU o hodnotách pro kontinent. Vztahoval se k jubileu Římské smlouvy z března 1957.

Biskupové konstatovali, že od zamítnutí návrhu Evropské ústavy Holandskem a Francií se Evropa nachází v krizi legitimacy, v krizi identity a v krizi komunikace. Právě proto by se křesťané měli angažovat pro Evropu.

Projekt EU podporovali všichni papežové, připomněli biskupové — od Pia XII. až po Benedikta XVI. Podpora evropského projektu je proto úkolem zejména pro křesťany. Je třeba vrátit Evropě elán a znovu najít hodnoty, na nichž stojí.

La Croix

Německo: Veřejná modlitba růžence

13. října k večeru se mnichovský arcibiskup kardinál Friedrich Wetter, modlil před mariánským sloupem na Mariánském náměstí růženec „za město, za zemi, za svět“. Tajemství čerpal ze „světelného růžence“, který zavedl Jan Pavel II.: tento růženec připomíná důležité body Ježíšova veřejného působení — křest v Jordáně, zázrak v Káni Galilejské, zvěstování Božího království, zjevení na hoře Tábor a ustavení eucharistie při poslední večeři. Tradice veřejné modlitby růžence byla ustavena ve Svatém roce 2000 a opakuje se — s odkazem na fatimské zjevení — každý rok 13. října.

KATH.NET

KOMENTÁŘE

O andělech

V Bibli, ve Starém i Novém zákoně, je na dvě stě sedm záznamů, ve kterých je přímá zmínka o andělu, andělech. Asi nejvíce se slovo anděl s různými obměnami vyskytuje v Knize Zjevení sv. Jana.

Andělé jsou tématem, které rovněž propojuje Starý zákon s Novým, Starý Izrael s tím novým. Anděl je vždy bytostí, která má nějaký úkol. Vždy, když ten úkol splní, odchází, ať už se jedná o anděla z knihy Tobiaš, nebo anděly z ji-

ných biblických příběhů.

Za nejdůležitější anděly však považují ty, kteří byli okolo Krista. To jsou například anděl, který se ukázal pastýřům nebo anděl z Josefova snu, anděl, kteří obsluhují Ježíše potom, co by pokoušen satanem, ale také anděl, který dodává Kristu posilu v Getsemanech, možná i andělé čekající na učedníky a ženy na místě, kam uložili Ježíše.

V Ježíšově životě se objevují i pad-

lí andělé, a to ať na poušti nebo při jeho působení. I tito mají své úkoly. A i oni odchází po splnění úkolu kvůli oslavě Ježíše a jeho Otce.

Tento krátký exkurz ukončím biblickou myšlenkou: „Některí pohostili anděly, aniž by to věděli.“

Snad jednou budeme hodni té milosti.

Jan Krůta

Autor je studentem Blízkovýchodních studií na FF ZČU v Plzni.

KOMENTÁŘE

Mezinárodní modlitební konference pro život ve Fatimě

Maria, tobě svěřujeme celou oblast života

Poutní místo Fatima v Portugalsku se počátkem října stalo místem setkání poutníků z více než čtyřiceti zemí světa. Ti zde na mezinárodním modlitebním kongresu pro život přišli prosit o obnovení kultury života. Celé setkání bylo inspirováno třemi církevními dokumenty od tří papežů. Dotýkají se otázek ochrany a předávání lidského života: Encyklika *Humanae Vitae* od Pavla VI., instrukce Kongregace pro nauku víry *Donum Vitae*, kterou podepsal její prefekt Josef kardinál Ratzinger, tedy dnešní papež Benedikt XVI., a konečně i encyklika *Evangelium Vitae* papeže Jana Pavla II. který v jejím závěru s hlubokou důvěrou uvádí prosbu, která se stala mottem celé konference: *Maria, tobě svěřujeme celou oblast života* (EV 105).

Fatima a kultura života

Právě pro tuto roli Matky Boží, Panny Marie se místem setkání skupin usilujících o obnovení kultury života stala právě Fatima. Třem dětem se v roce 1916 zjevila Panna Maria a žádala od nich jedině — pokání za ubohé hříšníky. Když dětem ukázala, kolik duší jde do ztracení, a budoucí nesmírné utrpení skrze druhou světovou válku pro hříchy, kterých se lidé dopouštěli, dělaly tyto děti vše, aby co nejvíce duší z věčné záhuby zachránili. Tyto děti pochopily to, co vyjádřil později Jan Pavel II. slavným termínem *kultura života* a měli odvahu se proto ni s heroickým úsilím obětovat. Kultura života totiž nejsou jen otázky kolem zabíjení dětí před narozením, antikoncepce či eutanázie, ale v hlubší rovině se jedná o obnovení kultury, která vede k trvalému životu s Bohem na věčnosti a je opakem kultury smrti, jejíž kořeny i cíl jsou v pekle, dnes tak naivně vysmívanému a zpochybňovanému.

Svědectví modlitby

Tyto myšlenky se na konferenci opět a opět vracely. Snad nejvíce zde byl tento důraz na otázku věčného života patrný v několika přednáškách Mons. Philipa J. Reillyho. Ten se od konce osmdesátých let minulého století prakticky denně modlil před klinikami, kde jsou prováděny umělé potraty. Do těchto modlitebních setkání se za tu dobu po celém světě zapojilo nespočet kněží, řeholníků i biskupů. Nemodlí se zejména

Foto: Santuário de Fátima — fatimští vizionáři

za děti, které jsou zde před narozením zabíjeny. Tyto drahocenné děti Boží konec konců nespáchaly nic zlého a jejich budoucnost na věčnosti není beznadějná. Ti, kdo nejvíce potřebují naše modlitby jsou totiž lékaři a pomáhající personál. Oni velmi dobře vědí, k jakému zlu se dnes a denně propůjčují a jejichž životem a budoucností je ovzduší kultury smrti a to včetně smrti věčné — ztracení, nenajdou-li se lidé, kteří jim vyprosí obrácení.

Osvěta i laskavost

Veřejnost, a to zvláště mladí lidé zpravidla neví, co se za bílými zdmi děje a jsou vděční, když hloubku zla mohou včas nahlédnout alespoň prostřednictvím fotografií, dokumentů a textů. Tak mají následně dost síly se tomuto zlu vzepřít. Oproti nim jsou lékaři a často i ženy po umělém potratu již v tak zoufalé temnotě, že nemá smysl jim zdůrazňovat, jak temná jejich temnota vlastně je. Když se denně pohybují v pekle, není třeba jim říkat, že za to, co dělají, i do pekla patří. Právě naopak, lidé, kteří se před klinikami a nemocnicemi po celém světě modlí, jim svým nezištným kajícím sebeobětováním v dešti, horku i mrazu přibližují, že existuje odpuštění a pomoc, která přesahuje tento svět a oni za ni pro ně i jejich oběti prosí. Pro tyto lidi zaprodané hříchu a kultuře smrti je to ozvěna prosby, kterou se dnes díky třem malým dětem z Fatimy modlí denně při růženci mnoho miliónů lidí: *Pane Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchráň nás pekelného ohně, přiveď do nebe všechny duše, zvláště ty, které tvého milosrdenství nejvíce potřebují.*

Prosby za Portugalsko

Reakce portugalského tisku na celou konferenci nenechala na sebe dlouho čekat a setkání se dostalo na přední stránky tisku a televize. V Portugalsku totiž v těchto dnech v parlamentu levice opět otvírá otázku umělých potratů a chce současnou legislativu chránící nenarozené děti i matky zlikvidovat. Proto i organizátoři prosili, aby všichni, kdo mohou, za Portugalsko prosili.

Fatimské poselství

Osobní, ale hlavně společenské hříchy z počátku 20. století, jejichž trestem byla II. světová válka s 50 milióny mrtvých, nám ukazují, že Fatima není přeslazený mariánský kult s plastickými madonami za dvě eura. Fatima není vyhrožování, ale bolestné volání Matky k dětem celého světa, které se rítí vlastní svéhlavostí do záhuby. Srovnáme-li dnešní společensky uctívané hříchy — homosexualitou počínaje a tzv. reprodukčními právy konče — provázené masovými odpady od víry se situací z počátku 20. století, je realistické vzít vážně zdravou morálku zakotvenou v Bohu. A tak ani naše reakce nemůže být laciná, ale má-li mít smysl, bude vyžadovat všechny síly těch, kteří slyší hlas církve, aby se podařilo obnovit kulturu života, dokud je čas. Minimálně demografové jednoznačně varují, že už ho mnoho nezbyvá. Může nás však naplňovat nadějí, že kultura života nutně zvítězí — navíc Kristus již zvítězil. Na nás jen je, na čí stranu se přidáme — necháme-li se unášet davem, nebo se obrátíme a vydáme se na namáhavou cestu.

Mgr. Radim Ucháč

Autor je prezidentem Hnutí Pro život ČR.

KOMENTÁŘE

Bitva u Lepanta a růženec

Už podruhé zavítal do Olomouce se svými přednáškami polský dominikán, otec Bogusław Kochaniewicz, profesor mariologie na Papežské universitě sv. Tomáše Akvinského (*Angelicum*) v Římě a člen Mezinárodní papežské mariánské akademie. Po první, vědecké přednášce o *via pulchritudinis* (cestě krásy) v mariologii Jana Pavla II., kterou přednesl na teologické fakultě v Olomouci v úterý 19. září, měl ve čtvrtek 21. září veřejnou přednášku na půdě olomouckého dominikánského kláštera. Jejím tématem byl vliv bitvy u Lepanta na rozvoj modlitby růžence.

Historické okolnosti bitvy u Lepanta

Přednáška otce Bogusława byla rozdělena do tří částí. V první části se zabýval historickými okolnostmi bitvy u Lepanta. V ní barvitým a živým způsobem vylíčil, jak se turecká flotila, jež v průběhu 15. a 16. století vyhrávala jednu bitvu za druhou a získala pověst neporazitelné armády, v roce 1571 shromáždila v řecké zátocě Lepanto před branami Itálie.

Tehdejší papež, svatý Pius V., si byl vědom vážnosti situace. Díky jeho iniciativě byla založena Svatá liga katolických států, která proti Turkům vyslala své loďstvo pod velením Juana de Austria. Ke střetu obou flotil došlo v neděli 7. října 1571. Křesťanská flotila byla rozestavěna do tvaru kříže a turecká do tvaru půlměsíce. I když Turci měli převahu (měli 274 lodí oproti 195 lodím křesťanským), katolické loďstvo je zdrcujícím způsobem porazilo, a tak je připravilo o věhlas neporazitelné armády. Toto vítězství bývá srovnáváno s vítězstvím křesťanských vojsk u Poitiers v roce 732. Tehdy byl zastaven postup Arabů do Evropy, nyní postup Turků. Zpráva o vítězství katolických vojsk dorazila do Říma 22. října. Svatý Pius V. se však měl o tomto vítězství dozvědět už dříve v mystickém vidění, kterého se mu dostalo během růžencových pobožností za vítězství, konaných každý den v chrámu Santa Maria sopra Minerva v Římě.

Přímluva Panny Marie Růžencové

Druhá část přednášky byla věnována náboženské zkušenosti kolem

Foto: archivo

tohoto vítězství, neboť bylo připsáno přímluvě Panny Marie Růžencové. Svědčí o tom výrok benátského senátu: *Ne síla, ne vojska, ne vůdcové, ale Růžencová Panna Maria způsobila vítězství*. Existuje zde určitá obdoba mezi touto bitvou a bitvami Izraelitů ve Starém zákoně. Podobně jako se Izraelité modlili o Boží přízeň před bitvou, tak i křesťanské vojsko se před bitvou u Lepanta modlilo růženec. Podobně jako Izraelité zakoušeli Boží pomoc během bitvy, zakusilo tuto pomoc na přímluvu Panny Marie i křesťanské vojsko.

Podobně jako Izraelité děkovali po bitvách Bohu za vítězství, které v některých případech bylo důvodem pro zavedení každoročně se opakujícího svátku, připsali i papežové a věřící lid vítězství u Lepanta mimořádné pomoci a přímluvě Panny Marie a zavedli na jeho počest zvláštní svátek.

Rozvoj modlitby růžence

Třetí část přednášky se zabírala samotným vlivem vítězství u Lepanta na rozvoj růžence, především na ustanovení svátku Panny Marie Růžencové, který se postupně z místního svátku stal svátkem celé univerzální Církve. Tak nejprve svatý Pius V. povolil v roce 1572 růžencovému bratrstvu v katalánském Martorelu, aby slavilo 7. říjen jako svůj patronát-

ní svátek.

Jeho nástupce Řehoř XIII. vydal v roce 1573 bulu, kterou dovoluje slavít svátek růžence první říjnovou nedělí v každém kostele, v němž je kaple či oltář Panny Marie Růžencové. Tím odpovídá na žádost bratří dominikánů. V roce 1671 rozšířil papež Klement X. slavení tohoto svátku na všechny kostely bez výjimky, avšak pouze na území pod vládou španělské koruny. Na základě petic Apostolskému stolci bylo toto privilegium přiznáno později i některým jiným státům.

Konečně roku 1716, kdy bylo dosaženo dalšího vítězství nad tureckými vojsky v Maďarsku, zavedl papež Klement XI. slavení tohoto svátku v celé Církvi. Lev XIII., velký růžencový papež druhé poloviny 19. století, ustanovil, aby růžencová bratrstva slavila v den svátku Panny Marie Růžencové procesí. Tento papež také oficiálně vyhlásil celý měsíc říjen jako měsíc růžencový a přikázal, aby se každý den v říjnu recitoval růženec a mariánské litanie, i když už předtím blahoslavený Pius IX. vyzýval věřící k účasti na růžencových pobožnostech v říjnu a obdařil je odpušky.

P. Štěpán Maria Filip OP
Autor je kaplanem kostela Neposkvrněného
Početí Panny Marie v Olomouci.

DOTAZY ČTENÁŘŮ

Přítomnost Krista

Řada čtenářů vyjádřila přání seznámit se stanoviskem učitelského úřadu na různé aktuální otázky. Na zaslané dotazy týkající se víry a mravů odpovídají kněží Řádu bratří kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na korespondenční adresu redakce uvedenou v tiráži.

Jaký je rozdíl mezi duchovní přítomností Pána Ježíše tam, kde je v lásce a modlitbě více lidí spojeno, a mezi reálnou přítomností Pána Ježíše v Nejsvětější svátosti? Co je to „duchovní“ přítomnost?

Eva Peroutková

Náš Pán Ježíš Kristus je, jak praví známá slova pseudoatanáského vyznání víry, „*perfectus Deus*“ a „*perfectus homo*“ — „*dokonalý Bůh*“ a „*dokonalý člověk*“, tj. má božskou a lidskou přirozenost. Musíme proto rozlišovat mezi přítomností jeho božství a přítomností jeho lidství. Jako Bůh je celý a podstatně přítomen úplně všude, protože spolu s Otcem a Duchem Svátým všechno, co je, stvořil, udržuje v existenci a řídí. To je, myslím, poměrně jasné. Poněkud komplikovanější vzhledem k našemu chápání je však to, co se týká přítomnosti Kristova lidství: k této přítomnosti také v podstatě směřuje naše otázka.

Náš Pán nyní nepobývá mezi námi tak, jak pobýval zhruba před dvěma tisíci léty v Palestině, neboť svým slavným nanebevstoupením definitivně vstoupil do nebeské slávy. Na druhé straně on sám slíbil, že zůstane se svou Církví po všechny dny jejího pozemského putování: „*Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!*“ (Mt 28, 20).

Způsoby, jakými je Pán Ježíš jako člověk přítomen ve své putující, neboli bojující Církvi zde na zemi jsou pak různé. Církve sama o tom vícekrát učí, nejšířěji zřejmě papež Pavel VI. ve své eucharistické encyklice *Mysterium fidei* — *Tajemství víry* (z 3. září 1965). Tam přímo uvádí: „Kristus je přítomen ve své Církvi, když se modlí, neboť on je to, kdo «se modlí za nás a modlí se v nás a ke komu se modlíme my»¹.“ Jak je vidět, Pavel VI. zmiňuje jako první tu Kristovu přítomnost, na kterou se odvolává otázka.

Encyklika pokračuje a píše o dalších způsobech Ježíšovy přítomnosti: „On je přítomen ve své Církvi, když koná skutky milosrdenství, a to nejenom proto, že když činíme něco dobrého jednomu z jeho nejmenších bratří, děláme to samotnému Kristu, nýbrž také proto, že je

to Kristus, kdo skrze Církve koná tyto skutky (...).

„Je přítomen ve své Církvi, když putuje a touží dojít do přístavu věčného života, neboť přebývá v našich srdcích skrze víru a prostřednictvím Ducha Svátého v nich rozlévá lásku (...).

„(...) je přítomen ve své Církvi, když káže, neboť Evangelium, které ona zvěstuje, je slovem Božím a je hlášáno jediné jménem a autoritou Krista, vtěleného Syna Božího (...)

„Je přítomen ve své Církvi, když řídí a vede lid Boží, poněvadž posvátná moc pochází od Krista a Kristus, «Pastýř pastýřů», stojí při pastýřích, kteří ji vykonávají (...).

„Mimoto je Kristus přítomen ještě vznešenějším způsobem ve své Církvi, když jeho jménem přináší oběť mše sv. a udílí svátosti (...).“

Když encyklika takto vypočítala rozličné způsoby Pánovy přítomnosti, uzavírá poukazem na přítomnost „nejvznešenější“: „Ještě jiný je způsob, a to nejvznešenější, jímž je Kristus přítomen ve své Církvi ve svátosti Eucharistie.“

Všechny tyto způsoby Kristovy přítomnosti jsou tajemné — nevidíme Pána přímo, ale zahalené a pouze očima víry —, ale zároveň skutečné čili reálné, a ne pouze obrazné. Přesto pouze v případě přítomnosti v Nejsvětější svátosti se tato skutečná, neboli reálná skutečnost zvláštním způsobem zdůrazňuje a navíc se mluví, jak jsme právě viděli, o „nejvznešenější“ přítomnosti. Proč? Odpovídá nám opět encyklika *Mysterium fidei*: „Tato přítomnost se nazývá ‘skutečná’ ne výlučně, jako by ostatní nebyly ‘skutečné’, ale je to přítomnost vynikající, protože je podstatná, tj. že tímto způsobem je přítomen Kristus, Bůh a člověk, naprosto celý.“² Schválně je zde zdůrazněno slovo: *podstatná*, protože v tom spočívá vyjimečnost Kristovy eucharistické přítomnosti.

Encyklika *Mysterium fidei* svým podtržením Pánovy podstatné přítomnosti v Eucharistii vědomě navazuje na slavná slova Tridentského koncilu o tom, že náš Pán Ježíš Kristus je přítomen v Nejsvětější svátosti oltářní „*vere, realiter et substantialiter*“ — „*opravdu, skutečně*

a podstatně“³. Tridentský koncil pak klade tuto Kristovu podstatnou přítomnost do protikladu s jeho přítomností „*virtute*“ — „*mocí*“. Je tedy rozdíl mezi podstatnou přítomností, kdy sám Kristus je přítomen, a virtuální či „duchovní“ přítomností, kdy je přítomen jen svým působením, svou mocí, jako je např. rozdíl mezi mou osobní přítomností a mou přítomností v tom, kdo vykonává mé nařízení. Podstatně je náš Pán přítomen pouze v nebi a v Eucharistii a ve všech ostatních případech je přítomen pouze virtuálně.

Uvedený rozdíl mezi podstatnou a virtuální přítomností ještě více vysvětlíme, když si uvědomíme, že v případě Eucharistie „proměňováním chleba a vína nastává“ — jak opět slavnostně vyhláší Tridentský koncil — „změna celé podstaty chleba v podstatu těla Krista, našeho Pána, a celé podstaty vína v podstatu jeho krve.“⁴ Chléb tedy přestává být chlebem a stává se *živým* Kristovým tělem, tj. tělem s krví, lidskou duší a božstvím; obdobně víno přestává být vínem a stává se *živou* Kristovou krví, tj. krví s tělem, lidskou duší a božstvím. Obojí — chléb a víno — se tudíž proměňují v celého Krista a z obojího zůstávají zachovány jen případky čili způsoby, které skrývají skutečně a podstatně přítomného Pána a zároveň na jeho přítomnost ukazují. O Eucharistii tak můžeme v plném a přísném slova smyslu říci: „To je Kristus“. Otec Armando Bandera OP, významný španělský teolog 20. století, to vyjádřil stručně, ale hutně, když napsal: „(...) když říkáme *eucharistie*, to, co říkáme ve skutečnosti, je *Ježíš*.“⁵

K něčemu takovému v případě jiných způsobů Kristovy přítomnosti nedochází. Ku příkladu muž se ve chvíli svého kněžského svěcení stává Kristovým knězem, je do něho vtištěna pečeť kněžského svátostného charakteru, a on pak jedná v Kristově mocí a jeho jménem, když např. při mši sv. říká: „*Toto je mé tělo*“. Nepřestává však být sebou samým, nedochází k jeho podstatné změně, takže o něm nemůžeme říci v plném a přísném slova smyslu to, co můžeme říci o Eucharistii: „*To je Kristus*“.

dokončení na straně 8

NA ZÁVĚR

dokončení ze strany 7

Podobně, když se více lidí spojí v lásce a modlitbě — a tím se dostáváme přímo k položené otázce —, Pán Ježíš je jistě v nich a mezi nimi podle svého příslibu skutečně přítomen, ale pouze virtuálně, a ne podstatně: vždyť ti lidé nepřestávají být sami sebou a nestávají se v přísném slova smyslu Kristem.

Možná ještě pár vyjasňujících slov ke Kristově virtuální přítomnosti: V jejím případě, jak jsme se snažili vysvětlit, je Kristus ve svém lidství přítomen, protože působí svou silou. Kristovo lidství je zde ovšem jen nástrojem jeho božské moci. Když např. kněz udílí ve sváté zpovědi odpuštění hříchů, Pán Ježíš je jako člověk jistě virtuálně přítomen, protože je to on, kdo v té chvíli v knězi působí, ale Kristovo lidské působení je tu pouze nástrojem jeho božské moci, neboť odpuštění hříchů je vposledku božským účinkem. Kristova virtuální přítomnost je tudíž přítomnost Kristovy božské moci procházející skrze jeho

lidství, či — podle obrazného vyjádření kardinála Charlese Journeta, dalšího významného teologa 20. století — Kristovo božské působení „zabarvené“ jeho lidstvím.

Tím se dostáváme k další doplňující poznámce: I když jsme na počátku na jedné straně správně rozlišili mezi přítomností Kristova božství a přítomností jeho lidství, na druhé straně platí, že tam, kde je náš Pán přítomen svým lidstvím — ať podstatně či virtuálně —, je také nerozlučně přítomen svým božstvím: na to jsme ostatně už v průběhu naší úvahy trochu naráželi. Vždyť Kristovo lidství a božství nejsou sice smíšené, ale nejsou také odděleny. Neplatí to ovšem obecně opačně: že by totiž tam, kde je Kristus přítomen ve svém božství, byl také vždy přítomen ve svém lidství. Když např. jako Bůh (spolu s Otcem a Duchem Svätým) dává všemu bytí a všechno v bytí udržuje, činí tak pouze jako Bůh, a ne prostřednictvím svého lidství.

Na závěr se pokusme o shrnutí: Jedi-

ně v nebi a v Eucharistii je Pán Ježíš přítomen jako člověk skutečně a podstatně. Ve všech ostatních případech je Kristus přítomen jako člověk sice skutečně, ale virtuálně, tj. působí zde svým lidstvím jako nástrojem své božské moci. Máme tudíž Kristově eucharistické přítomnosti projevat zvláštní úctu, a přitom nepomíjet a nepřehlížet ostatní způsoby jeho přítomnosti.

P. Štěpán Maria Filip OP

Poznámky:

¹ Papež zde cituje slova sv. Augustina z jeho výkladu na žalmy: *In Ps.* 85, 1: *PL* 37, 1081.

² Tato slova encykliky cituje také *Katechismus katolické Církve* [dále jen: *KKC*], čl. 1374.

³ Tato slova Tridentského koncilu jsou uváděna ve stejném článku *KKC*.

⁴ Tato slova Tridentského koncilu jsou opět uváděna v *KKC*, čl. 1376.

⁵ A. Bandera: *La Virgen e los Sacramentos*. Madrid, Rialp 1978, str. 141.

Liturgická čtení

22. 10. Neděle	Iz 53,10–11, Žl 33, Žid 4,14–16, Mk 10,35–45 <i>29. neděle v mezidobí</i>		
23. 10. Pondělí	Ef 2,1–10, Žl 100, Lk 12,13–21 <i>sv. Jan Kapistránský</i>	26. 10. Čtvrtek	Ef 3,14–21, Žl 33, Lk 12,49–53 <i>sv. Rustik</i>
24. 10. Úterý	Ef 2,12–22, Žl 85, Lk 12,35–38 <i>sv. Antonín Maria Klaret</i>	27. 10. Pátek	Ef 4,1–6, Žl 24, Lk 12,54–59 <i>sv. Frumencius</i>
25. 10. Středa	Ef 2,2–12, Iz 12,2–6, Lk 12,39–48 <i>sv. Kryšpín</i>	28. 10. Sobota	Ef 2,19–22, Žl 19, Lk 6,12–19 <i>sv. Šimon a Juda</i>
29. 10. Neděle	Jer 31,7–9, Žl 126, Žid 5,1–6, Mk 10,46–52 <i>30. neděle v mezidobí</i>		
30. 10. Pondělí	Ef 4,32–5,8, Žl 1, Lk 13,10–17 <i>sv. Marcel</i>	2. 11. Čtvrtek	Mdr 3,1–9, Žl 116, Řím 8,14–23, Mt 25,31–46 <i>Vzpomínka na všechny věrné zemřelé</i>
31. 10. Úterý	Ef 5,21–33, Žl 128, Lk 13,18–21 <i>sv. Wolfgang</i>	3. 11. Pátek	Flp 1,1–11, Žl 111, Lk 14,1–6 <i>sv. Martin de Porres</i>
1. 11. Středa	Zj 7,2–4,9–14, Žl 24, 1 Jan 3,1–3, Mt 5,1–12a <i>Slavnost Všechny svatých</i>	4. 11. Sobota	Flp 1,18b–26, Žl 42, Lk 14,1,7–11 <i>sv. Karel Boromejský</i>

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.